

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY

a 9. évfolyam számára

2018-2019. TANÉV

ORSZÁGOS DÖNTŐ

2019. április. 26. 15.30 – 17.30

***Kedves Versenyző! Válaszait olvashatóan írja le!
Hiba esetén egyértelműen - egy áthúzással - javítson!***

A versenyző kódszáma:

A feladatsorban szereplő források hivatkozásai az értékelési útmutatóban találhatóak!

Maximum: 100 pont

Elért pontszám:

1. feladat**Oldja meg a keresztrejtvényt!**

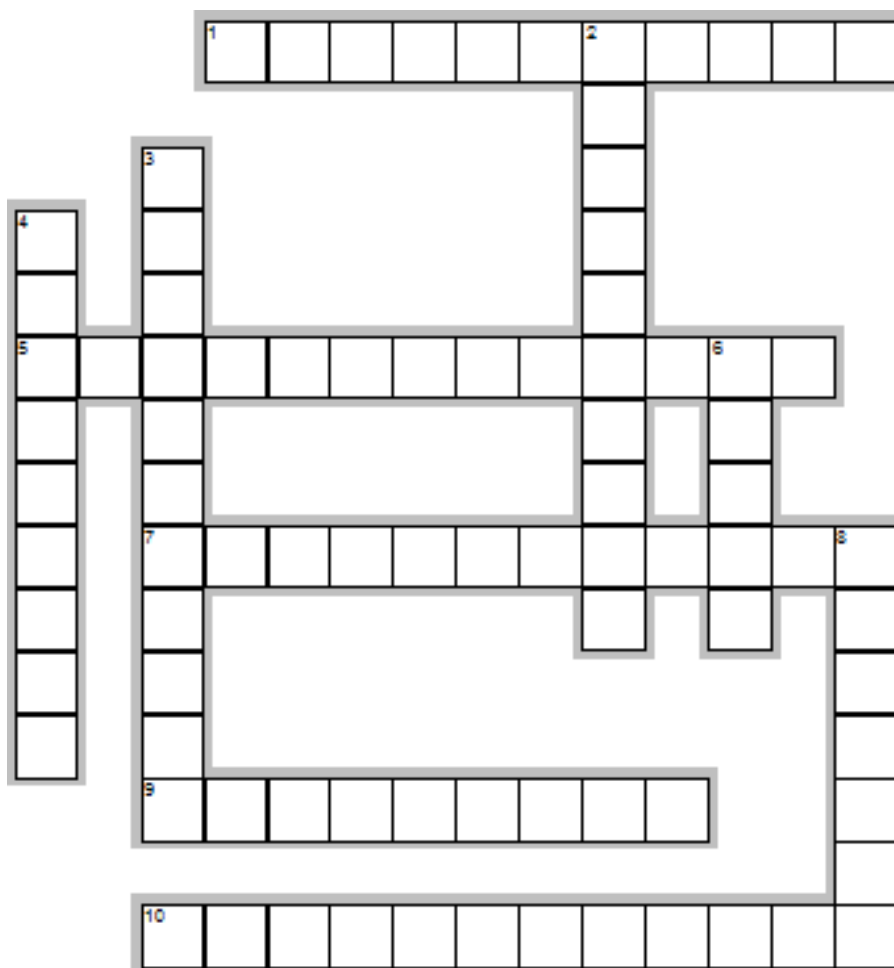
10 pont

Vízszintes

1. A görög és ókori keleti kultúra ötvöződésének időszaka.
5. Az izraelita vallással szembenálló vallási, teológiai elképzelés.
7. Indiai többistenhívő vallás, a lélekvándorlást elismeri.
9. I. László első temetkezési helye.
10. A ferences rend spirituálisainak másik elnevezése (szerintük nem engedhető meg semmiféle vagyon).

Függőleges

2. Egyházi törvényszék.
3. Kr. e. 494-től vétójoggal rendelkező római tisztségviselő.
4. A görög szétraajzás szóból ered a kifejezés.
6. Az iszlám vallásban az elméleti szakértő elnevezése, akihez a törvény értelmezése érdekében véleményért lehet fordulni.
8. Az ő üldözésüket tiltotta meg Könyves Kálmán törvényben.

Erdőgye.hu

2. feladat

Fejtse meg az alábbi írás szövegét a székely rovásírás segítségével! **Ügyeljen a helyesírássra!**
Írja megfejtését a mondat alá! *Lesz olyan betűjel, aminek a jelentésére következtetnie kell!*

9 pont

!YXO)TB ,B4HM ,A3B AYD3B MGYT4M+T) OCH4T49B 4

a)-f) .....

k	j	i	h	gy	g	f	e, é	d	cs	c
b	a, á	t	sz	s	r	p	ö	o	ny	n
mb	m	ly	l	q	zs	z	v	ü	u	ty

Válaszoljon a szöveghez kapcsolódó kérdésekre!

g) **Melyik** 2 évszázadot érinti elsősorban a szöveghez kapcsolódó eseménysor? .....

h) **Milyen** nyelven hangozhatott/íródhatott az adott mondat? .....

i) **Értelmezze** egy mondatban a megoldás jelentését! *Fogadjuk el tényként, hogy valóban elhangzott a mondat.*

.....
 .....
 .....

3. feladat

Melyik állítás felel meg a mondatoknak! **Válaszoljon betűjelekkel!**

6 pont

- A) Az állítás igaz, az indoklás igaz, közöttük fennáll az összefüggés.
 B) Az állítás igaz, az indoklás igaz, nem áll fenn az összefüggés.
 C) Az állítás igaz, az indoklás hamis, nem áll fenn az összefüggés.
 D) Az állítás hamis, az indoklás igaz, nem áll fenn az összefüggés.
 E) Az állítás hamis, az indoklás hamis, nem áll fenn az összefüggés.

a) ..... A kontár szakmájához nem értő iparúzó a céhen kívül, mert nem tudott megfelelni a belépési feltételek valamelyikének (pl. mesterremek , belépési díj).

b) .....Az ortodox vallás szerint az úrvacsora során kovásztalan kenyeret kell használni, mert a görögkeleti vallás szerint a purgatórium nem létezik.

c) .....Jeruzsálem a 12. században az egyiptomi uralkodó kezébe került, mert Szaladin 1187-ben elfoglalta a várost a keresztes lovagoktól.

d) ..... IV. (Szép) Fülöp hozzájárult 1302-ben a hatalom megosztásához a rendi monarchia alapjainak megeremtésével, mert összehívta a háromkamarás (papság, nemesség, polgárság) rendi gyűlést.

e) ..... Konfuciusz (Kung Fu-ce) a harmóniát kereste például az ember és közösség, egyén és az állam között, mert az emberi boldogságot fontosnak tartotta az egyén életében.

f) ..... Szolón változtatott a származási alapú hatalomgyakorláson az öt vagyoni osztály létrehozásával, mert az arisztokrácia és démosz is elégedetlen volt a reformok megalkotásakor a Kr. e. 6. század végén.

4. feladat

12 pont

Írja be a felsorolt állítások betűjeleit a táblázat megfelelő helyére a Kárpát-medencéből indított magyar kalandozásokkal kapcsolatban! **Van olyan elem, amelyik nem tartozik a témához!** Egy állítás csak egy helyen szerepelhet! 2 helyes állítás megoldásáért jár 1 pont! Pontmegosztás nincs.

A szürkével jelölt helyekre soronként páratlan számú állítást kell írni!

Szemponatok		Megoldások
A magyar kalandozások főbb irányai	a)	
A magyar kalandozásokhoz kapcsolható csaták évszámai	b)	
A magyar kalandozásokban érintett személyek	c)	
A magyar kalandozások okai	d)	
A magyar győzelmek feltételei	e) f)	
A magyar kalandozások céljai	g)-h)	
A magyar kalandozások következményei	i) j)	
A témához nem tartozó állítások	k) l)	

Állítások:

- A) nyugat   B) Lehel   C) 933   D) a magyarság biztonságának növelése
 E) a megtámadott területen széttagoaltság   F) kelet   G) felderítés
 H) zsákmányszerzés   I) foglyok ejtése
 J) összefogás, az államhatalom megerősítése Nyugat-Európában   K) nomád harcmodor alkalmazása
 L) a cselvető harcmodor kiismerése   M) 972   N) a szomszéd népek megfélemlítése
 O) 955   P) közelharc alkalmazása a magyarok ellen   Q) Madarász Henrik
 R) adóztatás   S) páncélos lovasság fejlesztése   T) IV. Henrik
 X) gyenge államhatalom a megtámadott területen   Y) vereséget mérnek a magyarokra
 V) a harci készség fenntartása   Z) dél

6. feladat

8 pont

Egészítse ki a forrásrészlet szövegét!

„I. Rendeljük, hogy minden esztendőnként ..... (a) napját, hacsak valami nagyon nehéz foglalatosság vagy betegség meg nem tiltaná, Székesfejérváratt tartozzunk ülleni.

2 §. És minden nemesek, kik jelen akarnak lenni, szabadon odagyülekezzenek.

III. Ismét; semmi adót nem veszünk a(z) ..... (b) jószágáról, sem szabados pénzeket nem szedetünk.

1 §. Sem házaikban, sem faluikban meg nem szállunk, hanemha hivatalosok leszünk.

2 §. A(z) ..... (c) népére sem vetünk teljességgel semmi adót.

IV. Ha valamely nemesember fiú magzat nélkül meghalózik, ... (d) részét birtokának az ő leánya nyerje el, a többivel azt mívelje, ami neki tetszik.

1 §. És ha testamentom nélkül történik halála, a közelebb való atyafiára szálljon jószága.

2 §. És ha teljességgel semmi nemzetsége nincsen, a királyra szálljon.

XI. Ha idegenek, tudniillik derék emberek jönnek az országba, ne tetessenek tisztségekbe az ország tanácsa nélkül.

XVI. Egész vármegyéket, vagy egyéb királyi tiszteket örökbe nem adunk.

XXIII. Ismét; a mi új pénzünk esztendeig tartson húsvétől fogva húsvétig.

1 §. És a pénz olyan legyen, amilyen volt ..... (e) király üdejében.

XXIV. Pénzverő kamaraispányok, sótisztek, vámosok országunk nemesei legyenek.

1 §. Izmaeliták és ..... (f) ne lehessenek.”

g) **Kikre** vonatkozik az izmaelita kifejezés? **Karikázza be** a helyes állítás betűjelet!

Állítások:

- A) A középkori Magyar Királyságban a zsidók összefoglaló elnevezése.
- B) A középkori Magyar Királyságban a mohamedánok összefoglaló elnevezése.
- C) A középkori Magyar Királyságban a hospesek összefoglaló elnevezése.
- D) A középkori Magyar Királyságban az izraeliták összefoglaló elnevezése.

h) **Hogyan** értelmezi a 31. cikkely 2 § szövegét? **Karikázza be** a helyes állítás betűjelet!

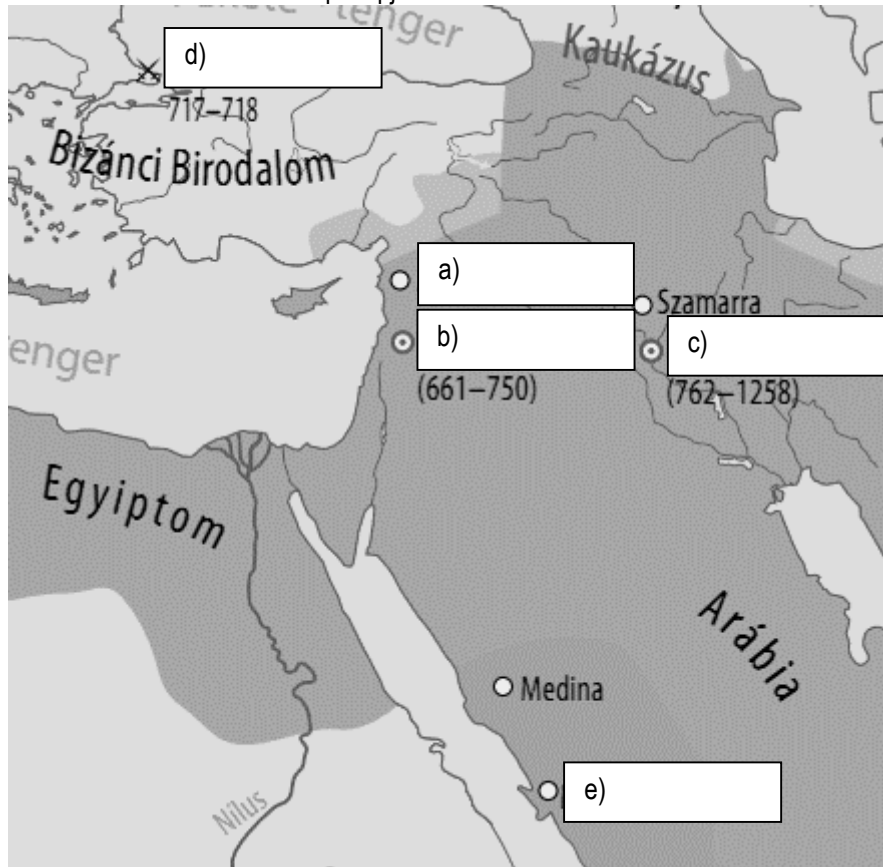
„Hogyha pedig mi e mostani rendelésünk ellen cselekedendünk, vagy valaki a jövő királyok közül valamikor ellene akarna járni, ezen levelünknek erejével, anélkül, hogy valami hitlenség gyalázatjában essenek, mind a püspökök, mind más jobbágyok és az ország nemesei mindnyájan és egyenként is a mostaniak és jövődők és maradékok nekünk és utánunk való királyainknak szabadon ellenünk állhassanak és ellenünk mondhassanak örökké.”

Állítások:

- A) A serviensek is ellenállhatnak a királynak, ha nem tartja be ígéreteit.
- B) A püspökök, jobbágyok, serviensek és nemesek is ellenállhatnak a királynak, ha nem tartja be ígéreteit.
- C) A serviensek és nemesek is ellenállhatnak a királynak, ha nem tartja be ígéreteit.
- D) A nemesek is ellenállhatnak a királynak, ha nem tartja be ígéreteit.

7. feladat**Oldja meg a feladatokat ismeretei és a térkép alapján!**

9 pont

Azonosítsa a városokat!

- a) ..... b) .....
- c) ..... d) .....
- e) .....

f) **Mit** jelent a térképen a következő jel? **Válaszoljon** szakkifejezéssel maximum 3 szóban!

.....

Melyik dinasztia uralkodását jelölik az évszámok?

g) 661-750: .....

h) 762-1258: .....

i) **Mikor** kezdődött az arab időszámítás szerint a d) jelű város ostroma? .....

8. feladat

Induljon el a megjelölt betűtől az égtáj minden irányába! Az összeolvasott betűkből 3 szót kap.
Válaszoljon azt követően a kérdésekre!

8 pont

E	L	H	E	O	E	P	S	B	Y
Q	Y	P	I	S	T	Ü	O	É	J
A	S	Z	K	A	R	Í	T	O	V
Z	O	Z	Z	Á	M	N	V	Ü	Á
A	F	H	R	K	T	J	T	I	Y
*E	N	U	Z	A	O	E	E	J	L
C	U	Y	V	B	M	S	L	Z	U
Z	L	Z	K	H	F	E	Ú	Á	É
S	F	J	K	U	T	I	O	N	N
Z	L	C	B	G	Ü	É	I	E	Y

E → É2. → ÉK3. → D4. → DK5. → NY4. → ÉK5. → NY3. → ÉNY2. → DNY3. → DK3. → É5. → ÉK1. →

É2. → NY4. → D2. → DK5. → ÉK2. → NY1.

a) – c) A megoldás: .....

d) **Hogyan** kapcsolódnak első királyunk életéhez a megfejtett szavak?

.....
 .....

e) **Milyen** témához tartozó konkrét évszám (év, hó, nap) kapcsolható még a megoldáshoz?

.....

f) **Melyik** városban történt a megoldáshoz kapcsolódó esemény? .....

g)-h) **Kik** voltak kortársai I. Istvánnak? **Karikázza be** a megoldások betűjeleit!

- A) I. Szilveszter pápa
- B) VII. Gergely pápa
- C) Asztrik apát
- D) Odiló apát

9. feladat

Töltse ki a táblázatot a festményrészletek (az *Árpád-ház történetéhez kapcsolódnak*) megfejtésével! 9 pont

1. kép

2. kép

3. kép

	A festő neve	A mű címe	Az esemény helyszíne
1. kép	a)	b)	c)
2. kép	d)	e)	f)
3. kép	g)	h)	—

j) **Hiteles-e** a 3. képen ábrázolt esemény? **Húzza alá** a megoldást!

Igen – Nem

10. feladat

Igaz vagy hamis az állítás az adatok alapján? **Jelölje** a táblázatban X beírásával!

9 pont

Állítás	Igaz	Hamis
a) Ezt a bencések regulája tartalmazhatja: „A tétlenség a lélek ellensége.”		
b) Francesco Bernardone létrehozta a 12. században a ferences rendet.		
c) Xanteni Norbert megalapította a ciszterciek rendjét.		
d) „Ne szerezz se aranyat, se ezüstöt...” – Jézus e szavai hatására tért meg Domonkos.		
e) Dominique Guzmánt III. Ince a katarok megtérítésével bízta meg.		
f) A ciszterci szerzetesek fehér posztócsuhában jártak.		
g) A karthausi szerzeteseknek sosem volt szabad megszólalniuk Szent Brúnó szerint.		
h) III. Jenő pápa eredetileg ciszterci szerzetes volt.		
i) A Treuga Dei időszakában tilos volt a hadakozás az egyház tilalma alapján.		

